

ekonomskega sistema. Iz analize nove levice, s katero postreže pričujoče delo, pa je jasno, da je osrednji cilj nove levice uveljavitev relativizma na vseh področjih človekovega življenja. Ob vsem spoštovanju in pozornosti do zgodovinskih in gospodarskih tem so torej danes vendarle najpomembnejša vprašanja, kjer mora konzervativni tabor zastaviti vse svoje moči za obrambo svojih vrednot, tj. vprašanje spoštovanja človekovega življenja od spočetja do naravne smrti, vprašanje naravne družine in vprašanje vere v javnem življenju.

Knjiga je napisana v tekočem in razumljivem jeziku in obenem postreže z dovolj močno in poglobljeno argumentacijo, da celostno predstavi obravnavano tematičko. Poleg tega knjigo odlikuje tudi množica referenc, ki, ne da bi motile branje, omogočajo bralcu poglobitev posameznih vprašanj.

Delo 'Nova leвица in krščanstvo' je bilo sicer napisano skozi oči španskih avtorjev in s špansko stvarnostjo pred očmi. Toda kot v spremni besedi pokaže dober poznavalec tako španskih kot slovenskih razmer p. Branko Cestnik, je podobnosti med obema državama kljub nekaterim razlikam dovolj, da je prevod knjige upravičen in da lahko pomembno prispeva tudi k razumevanju slovenske levice.

Leon Jagodic

SKODELICA MORJA LUTKOVNO GLEDALIŠČE MARIBOR

"Na začetku je en sam in neguje svoje veselje. Občuduje ga, gladi, prešteva, polira. Ustvarja nove zvezde in se igra s kometi. Dovolj je sam sebi. Po igrivem plesu si privoščiči - skodelico čaja. V njegov popolni svet v hipu - ampak čisto zares v hipu, takem polsekundnem hipu, to pomeni v trenutku - vpade mala nadloga, ki omeji veselje z zidovi in svoj zamejeni prostor napolni s praktičnimi pripomočki za poenostavljanje življenja. Največja skrb je - kaj obleči na morje."

"Skodelica morja" je avtorski projekt češkega režiserja Jakuba Folvarčného. Predstava se prične pred zaveso. *Maksimiljan Dajčman*, odet v pižamo, opremljen s tretjim očesom, z nemalo truda dvigne skalo, vzame zgoščenko in jo vstavi v režo. Odpre se zastor, zasliši se glasba in pred nami se razprostrevesolje.

Nenavadno bitje s tremi očmi stopi v prostor in ob spremljavi glasbe poskakuje po stezicah neskončne črnine. Vse je novo, vse je v gibanju in vse je *dobro*, dokler nedolžne igre ne prekine nenaden prihod človeka (Elena Volpi).

Nov lik se le malo meni za načrte in utečene načine samotnega gospodarja. Človek je glasen, nejevoljen in *nekaj* si želi. Prav nič ga ne zanima ustroj vesolja in stežka se navduši nad *urejenostjo*, kar gospodarja sprva povsem vrže iz tira. Človek raje zasleduje svoje želje. Od nikoder povleče likalno mizo in likalnik, pogovarja se po telefonu in ves čas hodi po svojih poteh.

Malce zadržano pristopi gospodar k nepričakovanemu gostu in mu ponudi skodelico čaja. Ker ta gesta ne naleti na plodna tla, se ustvari nov prostor pogovora – *raj*. Pojavi se drevo, pojavi se jabolko in pojavita se lutki, sprva ženska in nato še moški. Kljub navidezno idealnim okoliščinam pogovor ne steče. Ni morja, ni čaja in ni medsebojnega razumevanja, zato gospodar sestavi dve plošči pravil z desetimi pravili in postopek komunikacije ponovno zaživi. Kako bo potekal od tukaj naprej, nam avtor ne izda. Namesto tega predstavo zaključi s pesmijo.

Predstava ima dva dela. Prvi del je hitro razumljiv. Glavni lik je lik *Boga*, natančneje *boga* zahodnega sveta. Ko *Maksimiljan Dajčman* stoji

pred zaveso, stoji izven časa in prostora, torej v "času" pred stvarjenjem. Da je temu res tako, nam režiser namigne s tem, da dvigne skalo ter nam v spomin priključuje *aporijo* o tem, ali lahko Bog ustvari skalo, ki je sam ne bi mogel premakniti. Vprašanje je tukaj le nakazano in služi le potrditvi, da gre za *Boga*, kot ga razume zahodni svet.

Bog v skalo vstavi zgoščenko in iz glasbe (besede) nastane stvarstvo. Ko *Bog* stopi v stvarstvo, je nad njim navdušen. Stvarstvo je *dobro* in nadvse zanimivo, ko pa vanj vstopi *človek*, se *Bog* znajde v nepredvidenih težavah. Kako se sporazumeti? Ne glede na začetne zagate je *človek*, tako kot stvarstvo, nekaj dobrega in nekaj hotenega, zato *Bog* na vse načine poskuša vzpostaviti stik in *človeka* nagovoriti, toda vsak poizkus nekaj spodleti.

Tudi v *raju* stvari ne potekajo po načrtu in odnos med *Bogom* in *človekom* se skoraj popolnoma prekine. "Ljudje te pogrešajo", slišimo iz ust *človeka* in tako se *Bog* ponovno potruži in naveže stike, le da tokrat zapiše pravila v obliki *desetih zapovedi*.

Tudi če se več ne spomnite, kdaj ste bili nazadnje na lutkovni predstavi, se upravičeno sprašujete, ali je to primerna tema za lutkovno predstavo. Na kratko: da.

Predstava je skoraj predrzno postavljena za otroke od štirih let naprej. Pravim predrzno, ker je več kot jasno, da nam režiser

postreže s kopico metafor in aluzij, ki predstavljajo velik izziv starejšemu občinstvu, kaj šele štiriletnim otrokom. Če pa k temu dodamo, da ima predstava dva dela, ki jih lahko v grobem poimenujemo *stvarjenje* in *raj*, so takšni pomisleki več kot upravičeni, saj je stvarjenje odgovor na dokaj "preprosto" vprašanje, na vprašanje *zakaj*, medtem ko je rajski pripoved odgovor na eksistencialna vprašanja, ki (si) jih štiriletni otroci redno ne zastavljajo.

Toda vprašanje izvora in presežnega je univerzalno vprašanje, ki ni vezano na starostno obdobje in na količino prebranih knjig. To, kar v resnici odlikuje predstavo *Skodelica morja*, je neobremenjeno umetniško spraševanje o izvoru in smislu, o kreaciji in odnosu do stvarstva, o svobodi in o omejitvah.

Bi lahko režiser vprašanje odnosa do presežnega zastavil drugače? Nedvomno. Bi lahko omejil paletu metafor in aluzij ter izluščil eno ali največ dve vprašanji? Vsekakor. Toda nobena kritika predstavi ne odvzame poguma, s katerim tako suvereno na oder postavi temeljna vprašanja, ki jih tako radi prepustimo ideološkim ali akademskim debatam, v resnici pa nikomur niso povsem tuja. Če v predstavi prepoznamo tudi druge odnose, nas to ne sme zmeti, gre le za analogije.

Na mestih, kjer kljub vsemu pride do nejasnosti in kjer koncentracija pade, nas ujameta igralca, ki vse te

visokoleteče opazke in razlage prizemljita, da se po njih lahko sprehodijo mlajši, neobremenjeni umi.

Jani Šumak